

Үш жылдық дағдарыс немесе тыйымдарды қалай орнатуға болады

Бала үнемі дамып отырады, және кез – келген даму процесі (баяу, біртіндеп өзгерістерден басқа) секіру-дағдарыстармен сипатталады. Олар қажет, бұл дамудың қозғаушы күші. Дағдарыс кезінде психикалық ғана емес, физикалық дамуда да өзгеріс болады (орталық жүйке жүйесінің осалдығы, дененің, ішкі органдардың тез өсуі).

Кеше ғана мойынсұнғыш бала кенеттен ашуланшақ, талапшыл, қыңыр, бақылаусыз бола ма? Ол дағдарысты бастан өткеруі мүмкін.

Үш жылдық дағдарыстың белгілері

Қыңырлық

Бұл қасиет баланың барлық дерлік мінез-құлқына енеді. Ол басқа адамдардың пікірін қабылдамайды, бірақ үнемі өз пікірін талап етеді.

Мысалы, бала серуендеу кезінде апельсин шырынын сатып алуды сұрайды. Анам дүкенге кіреді, бірақ тек алма бар, нәресте ішуден бас тартады, өйткені шырын "дұрыс емес". Ол шынымен шөлдеуі мүмкін, бірақ бәрібір апельсин қажет. Бала ашуланшақтықты ұйымдастырады (көбінесе адамдар көп болатын жерлерде): Ваня автобустағы шляпасын шешкісі келді, ал анасы рұқсат бермеді, енді барлық жолаушылар баланың ашуланған айқайларын тыңдайды.

Қыңырлық

Бала ересектердің талаптарын естімегендей орындаудан бас тартады (бұл әсіресе тәрбиеде қайшылықтар бар отбасыларда көрінеді: анасы бір нәрсені талап етеді, әкесі басқа, әжесі бәрін шешеді).

Ерік

Бала өз алдына мақсат қояды және оларға барлық кедергілер арқылы қол жеткізуге барады. Мысалы, бала серуендеуге барғысы келді, бірақ ересектерге уақыт жоқ. Бала ата-аналарға әсер етудің барлық әдістерін қолдана отырып талап етеді (сыпайы өтініштер, қыңқылдау, қоқан-лоққылар, қыңырлықтар және т.б.).

ҚҰНСЫЗДАНУ СИМПТОМЫ

Бұл баланың ант беріп, мазақ етіп, ата-анасын шақыра бастайтындығында көрінеді. Мысалы, осы жаста бала алғаш рет ата-анасына қатысты "жаман" сөздерді саналы түрде қолдана алады. Егер бұл мінез-құлқ байқалмаса немесе мазақ, күлкі, тосынсый тудырса, онда нәресте үшін бұл оның әрекеттерін күшейтуі мүмкін. Кейінірек (7-8 жаста) ата-аналар кенеттен баланың оларға сабырлы түрде батылдық танытып, оны түзеткісі келетінін білгенде, бірдеңе жасауға кеш болады. Құнсыздану синдромы баланың әдеттегі мінез-құлқына айналады.

ДЕСПОТИЗМ

Бала ата-анасын қалағанының бәрін жасауға мәжбүр етеді. Кіші әпкелер мен бауырларға қатысты деспотизм қызғаныш ретінде көрінуі мүмкін. Мысалы, бала ойыншықтарды, киімдерді алып, итеріп, тербеле алады.

НЕГАТИВИЗМ

Бұл баланың ересектердің ұсыныстарының мазмұнына емес, оның ересек адамнан шыққанына реакциясы. Керісінше жасауға ұмтылу, тіпті өз қалауыңызға қайшы. Бұл көбінесе баланың тағамға деген көзқарасында көрінеді: үйде бала белгілі бір өнімнен бас тартады, бірақ сол өніммен басқа адамдар оны емдегенде, ол бәрін тыныш және қуана жейді.

Ата-ана балаға дағдарысты жеңуге көмектесу үшін не істеу керек.

* Дағдарыс 2,5 жастан басталып, 3,5-4 жаста аяқталуы мүмкін.

* Мінез-құлқыңыздың дұрыс бағытын жасауға тырысыңыз, икемді болыңыз, баланың құқықтары мен міндеттерін кеңейтіңіз.

* Баланың тәуелсіз болуына мүмкіндік беріңіз. Егер ол сұрамаса, баланың ісіне араласпаңыз (мүмкін болса). Қызы күрсініп, блузка тартады, сондықтан мен оған көмектескім келеді, бірақ нәресте сіздің ұмтылысыңызды бағаламайды, мүмкін ол қатты қарсылық көрсетеді.

* Есіңізде болсын, бала сіздің мінезіңізді бастан кешіреді, күніне бірнеше рет таңертең тыйым салынған нәрсенің бар-жоғын тексереді,

кешке тыйым салынады. Қатты болыңыз. Нақты тыйымдарды орнатыңыз (Сіз анаңыздан көшеде қашып кете алмайсыз, ыстық пешке қол тигізе алмайсыз және т.б.). Тыйым тым көп болмауы керек. Бұл мінез-құлықты отбасының барлық мүшелері ұстануы керек.

* Есіңізде болсын, бала сізге көптеген сөздер мен әрекеттерді қайталайды, сондықтан өзіңізді қадағалаңыз (егер анасы тым эмоционалды, талғампаз болса, онда қызы да солай болуы мүмкін).

* Бала ашуланғанда, ашуланғанда, мұны істеудің жақсы обьясстігін түсіндірудің пайдасы жоқ, оны нәресте тынышталғанға дейін қойыңыз. Әзірге сіз оның қолын алып, оны тыныш, қаңырап бос жерге апара аласыз.

* Дағдарыстың өршуін тегістеу үшін ойынды пайдаланыңыз. Мысалы, егер бала тамақтанудан бас тартса, талап етпеңіз, аюды үстелге отырғызыңыз және нәресте оны тамақтандырсын, бірақ аю кезекпен жегісі келеді - оған қасық, Коле қасық.

* Баланың сәтті дамуы үшін оның қаншалықты үлкен екенін атап өткен жөн, "сюсюкать" емес, нәресте үшін бәрін жасауға тырыспаңыз. Онымен тең адам ретінде, пікірі сізді қызықтыратын адам ретінде сөйлесіңіз.

* Баланы жақсы көріңіз және оның сізге қымбат екенін көрсетіңіз, тіпті жылап, қыңыр.